

INGEZONDEN.

Aan den Heer VAN HASSELT.

Op pag. 471 van het Tijdschr. v. Tandheelk., 15 Aug. a.c staat het volgende.

Is er niet een collega die zich de moeite wil getroosten, vooral van het boek Pickcrill een overzicht te geven voor het Tijdschrift. Ik bedoel niet zoozeer eene recensie of boekbespreking doch in eenigszins gecondenseerden vorm eene beschrijving van de uiterst belangrijke conclusies op allerlei gebied waartoe de auteur tengevolge van zijn wetenschappelijken arbeid is gekomen.

Er klinkt zoo'n ander geluid uit dan wat wij tot dusver gewoon zijn over die onderwerpen te hooren en waarvan het stuk van collega SCHLEURHOLTS BOERMA in de laatste nummers als voorbeeld kan gelden, dat het zeker ons aller belangstelling verdient.

De „toon,” mijnheer van Hasselt, waarop U hier spreekt over het „geluid” van mijn stuk, klinkt mij toe als een dusdanige dissonant, dat ik gaarne uwe *ware* intentie duidelijk zou zien toegelicht, aangezien ik thans geneigd ben uwe woorden als eene insinuatie op te vatten.

Tevens maak ik er u op attent, dat door mij werd behandeld, of liever eene poging is gedaan om in extenso te behandelen; de *prophylaxis* tegen tand- en tandvleeschaandoeningen en niet speciaal, hoewel deze onderwerpen ten deele samenvallen, de *mondhygiene*, zonder evenwel aanspraak te willen maken op absolute volledigheid en gaarne open oor hebbende voor gemotiveerde opmerkingen en aanvulling mijner tekortkomingen.

Met dringend verzoek beknopt en zakelijk te zijn in de discussie.

Utrecht, 30 Aug. 1914.

Hoogachtend,

L. Th. SCHLEURHOLTS BOERMA.

Waarde Collega.

Ziehier mijn „ware intentie.” In het boek van P i c k e r i l l wordt het vraagstuk der mondhygiene, van de prophylaxis tegen tand- en tandvleeschaandoeningen besproken van een standpunt hetwelk zeer afwijkt van dat waarop tot dusver gewoonlijk dit onderwerp is behandeld geworden en waarvan uw stuk in de laatste nummers als voorbeeld kon gelden. Daarom verdient het ons aller belangstelling.

En geve de heilige A p p o l o n i a dat het bovenstaande voldoet aan uw eisch van beknoptheid en zakelijkheid en dat gij mogelijk opkomende neigingen om ook deze woorden als insinuatie op te vatten bijtijds in uw boezem weet te smoren. Ik zie geen kans om het nog eens op 'n andere manier te zeggen.

Den Haag, 1/9 '14.

Salve

VAN HASSELT.

Wij lezen in de Nieuwe Courant van 31 Aug. 1914 het volgende:

Diensten aan het Vaderland.

Geachte Redactie,

Nu men langzamerhand van den eersten schrik, veroorzaakt door het uitbreken van den oorlog in de ons omringende staten en de mobilisatie in ons eigen Vaderland, schijnt te bekomen en men, hoewel het gevaar voor ons zelf in den oorlog direct betrokken te worden misschien nog niet wezenlijk geringer is dan enkele weken geleden, toch over het algemeen weer logisch begint te denken en te handelen, zou ik gaarne het volgende onder de aandacht willen brengen.

Dat zoo velen in deze kommervolle dagen bereid gevonden worden om mede te helpen de gevaren die ons land bedreigen af te wenden en den ontstanen nood te lenigen, is zeker verblijdend. Jammer schijnt het mij echter, dat die goede wil niet altijd tot zijn recht komt, doordat velen zich niet bewust zijn, op welke wijze zij onder de tegenwoordige omstandigheden hun diensten aan het vaderland kunnen en moeten aanbieden. Het gevaar dat wij vooralsnog in de allereerste plaats onder de oogen hebben te zien is onbetwistbaar dat wij wellicht zeer spoedig geroepen kunnen worden om met kracht van wapenen onze neutraliteit en ons zelfstandig volksbestaan te verdedigen. En daarom is het de allereerste plicht van iederen weerbare Nederlander te zorgen, dat hij, wanneer de nood aan den man mocht komen, gereed is zijn plaats in de gelederen der strijders voor onze onafhankelijkheid in te nemen, bereid, om als het moet, den laatsten droppel bloed te offeren voor Vaderland en Vorstin.

Zooals ik reeds zeide schijnen velen zich nog geen reken-schap gegeven te hebben, dat dit hun allereerste roeping is in dezen tijd, en verspillen zij daardoor, hoewel beziel-d van een groote begeerte het vaderland te dienen, hun energie vaak nutteloos. Ik zou hiervan verschillende voorbeelden kunnen geven, doch wil dit alleen met een enkel geval illustreeren, omdat ik mij volkomen bevoegd gevoel, dit te beoordeelen.

Den 11en Augustus l.l. werd door de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde aan de leden een circulaire gezonden met den volgenden aanhef:

„De oorlogstoestand der ons omringende staten maakte het noodzakelijk dat Nederland voorbereid zij op ernstige tijden. Alle weerbare, dienstplichtige mannen staan reeds gereed Neerlands onathankelijkheid te verdedigen, indien zij mocht worden bedreigd. Achter dit leger staat reeds een groote schare van bereidwilligen, niet-dienstplichtigen, vrouwen zoowel als mannen, die zich aan de overheid beschikbaar stelden, om nooden te lenigen en hulp te verleenen, daar waar dit van hen mocht worden verlangd. De Nederlandsche niet-dienstplichtige tandartsen mogen en zullen ook hier niet achterblijven. Zij toch kunnen door zaak-kundige behandeling van kaakfracturen en andere kaak-verwondingen in oorlogstijd zoo buitengewoon nuttig werkzaam zijn.”

Verder worden in deze circulaire de tandartsen, welke hunne diensten gedurende de mobilisatie beschikbaar willen stellen, aan het Roode Kruis of den militair-geneeskundigen dienst, verzocht hunne namen op te geven.

In de eerste plaats heb ik bezwaar tegen de redactie dezer circulaire, omdat zij door haar aanhef de meening ingang zou kunnen doen vinden, dat, nu de dienstplichtigen allen onder de wapenen geroepen zijn, de Nederlandsche weermacht niet meer versterkt zou kunnen worden. Het tegendeel is het geval. Tienduizenden van weerbare, hoe-wel niet-dienstplichtige mannen kunnen als vrijwilligers

bij den landstorm ingedeeld het leger nog aanmerkelijk versterken.

In de tweede plaats is de Nederlandsche tandarts op eene heel enkele uitzondering na, niet in staat een kaakfractuur of ernstige kaakverwonding zaakkundig te behandelen en dit te minder, wanneer deze door een projectiel of houw veroorzaakt zou zijn. Door er zich aan te wagen zouden zij ongetwijfeld het lijden der ongelukkige verwonden zeer vermeerderen.

Ook wordt in de bedoelde en een voorafgegane circulaire de hulp der Nederlandsche tandartsen ingeroepen voor de tandheilkundige behandeling der militairen in de garnizoenen, waar dit noodig mocht blijken.

Indien de collega's zich hiervoor beschikbaar willen stellen doen zij zeer zeker althans geen kwaad, indien zij daarvoor zich niet ontheven achten van een anderen, veel voorname plicht. De behoefte aan die hulp toch doet zich bij de militairen zelve slechts zeer weinig gevoelen, en het lijkt mij nu niet het oogenblik om die behoefte op te wekken, hoe aanbevelenswaardig dit overigens onder normale omstandigheden ook moge zijn. Sedert ruim acht jaren kunnen onderofficieren en minderen te 's-Gravenhage in garnizoen kosteloos op door mij bepaalde uren behandeld worden; dit is hun bekend gemaakt en een kennisgeving daarvan hangt in de cantines der verschillende kazernes, terwijl zulks ook aan den chef van het militaire hospitaal bekend is. Van dit aanbod is steeds door de betrokkenen gebruik gemaakt, doch niet zoo, dat ik de behandelingen in de daarvoor door mij bepaalde uren, niet alleen zou kunnen verrichten. Ook thans, nu door de mobilisatie het garnizoen te 's-Gravenhage zooveel grooter is, heb ik het nog steeds alleen afgekund.

Dit laatste nu behoeft voor de collega's echter allerminst een beletsel te zijn zich eveneens voor deze diensten beschikbaar te stellen, maar laat dit hen dan niet beletten aan hun vaderlandsliefde uiting te geven door zich als vrij-

williger voor den Landstoom te verbinden en deel uit te maken van de opgerichte vrijwilligerskorpsen zooals van Oranje-Nassau, de Haagsche vrijwilligers en andere. Niemand behoeft zich te laten weerhouden omdat hij meent lichamelijk niet geschikt te zijn voor den gewapenden dienst (bij de keuring zal dit wel blijken), terwijl de uren voor de oefeningen zoo gekozen zijn, dat de gewone maatschappelijke werkzaamheden daaronder niet behoeven te lijden.

Wat hier voor de tandartsen geldt geldt ook voor andere groepen, zoowel in den Haag als elders.

Laten allen thans toonen, dat zij hun onafhankelijkheid waard zijn en bereid, om als het onverhoopt noodig mocht blijken, deze onafhankelijkheid als het hoogste goed te eerbiedigen.

Hoogachtend,

Uw dienstw. dr.,

ALEX MERTENS.

Nieuwe Courant 31 Aug. 1914.

Antwoord op het vorige stuk, opgenomen in de Nieuwe Courant van 1 Sept. 1914.

Tandheelkundige hulp aan militairen.

Geachte Redactie.

Het ingezonden stuk van den heer Alex. Mertens in het Ochtendblad van heden noopt mij uw gastvrijheid in te roepen voor onderstaande regelen.

De schoone woorden van den heer M. betreffende „den allereersten plicht van iederen weerbaren Nederlander te zorgen dat hij, wanneer de nood aan den man mocht komen, gereed is zijn plaats in de gelederen der strijders voor onze onafhankelijkheid in te nemen, bereid, om als het moet den laatsten druppel bloed te offeren voor Vaderland en Vorstin” enz. enz., kunnen wij allen natuurlijk ten volle beamen, ze zijn in de emotievolle weken die achter ons liggen reeds te dikwijls geuit, dan dat wij er langzamerhand niet allen van doordrongen zouden zijn.

Waar hij ter illustratie van zijn bewering dat velen die bezielde zijn van een groote begeerte hun vaderland te dienen hun energie vaak nutteloos verspillen, wijst op de actie der Nederl. Maatsch. tot Bevordering der Tandheelkunst, past mij echter een woord van protest.

Het is thans niet de tijd, noch hier de plaats uitvoerig in te gaan op de beweringen van den heer M. In een vergadering der Haagsche Tandheelk. Vereeniging, waar de heer Van Loon, lector aan de Utrechtsche Universiteit, een voordracht hield over de behandeling van kaakfracturen, kwam de heer M. vóóraf met dezelfde beweringen voor den dag, die toen zóó afdoend werden weerlegd, dat ik het alleen kan toeschrijven aan het feit dat de heer M. die vergadering halverwege verliet en dus niet alles heeft

kunnen vernemen wat toen besproken is, dat hij nog eens weer, en nu in de dagbladders zijn opmerkingen herhaalt.

Het is toen n.l. nog eens duidelijk gedemonstreerd en geconstateerd dat een groot deel der kaakfracturen die zonder de medewerking van een tandarts behandeld zijn en die, chirurgisch, als geslaagd beschouwd mogen worden, uit een tandheelkundig oogpunt als volmaakte mislukkingen moeten worden aangezien en dat de tandarts die eenigszins onderlegd is in de moderne orthodontische wetenschap met behulp van dikwijls even eenvoudige als afdoende apparaatjes van ontzaglijk veel dienst kan zijn bij terzijdestaan van den chirurg in zijn behandeling van kaakfracturen.

En waar een zoo groot percentage der fracturen, die ontstaan zoowel op het slagveld als door trappen van paarden en andere oorzaken, kaakfracturen blijken te zijn, behoeft het zeker geen verder betoog, dat de beweringen van den heer M., wat betreft de diensten die de tandartsen aan de gewonde militairen kunnen verleenen kant noch wal raken. Over den verderen inhoud van het stuk kan ik kort zijn.

Dat door de militairen in garnizoen te 's-Gravenhage op slechts zeer bescheiden wijze gebruik wordt gemaakt van de door den heer M. aangeboden diensten is toch zeker geen afdoend bewijs dat de behoefte aan goede, als het kan conserveerende tandheelkundige hulp onder de thans onder de wapenen zijnde mannen niet of althans slechts in geringe mate bestaat. Het aantal militairen dat zich geregeld op het ziekenrapport komt melden met tandziekten en die daartoe slechts overgaan in den uitersten nood omdat ze weten dat de eenige behandeling voor hen slechts bestaat in het verwijderen van den zieken tand of kies (en hoe dan nog dikwijls?) bewijst genoegzaam het tegendeel. En waar in andere landen als Duitschland, Engeland, Oostenrijk enz. een goed georganiseerde militair tandheelkundige dienst bestaat, ja, in Amerika voor het leger zoowel als voor de vloot, daar behoeft het voorzeker geen verwondering te

wekken dat het aanbod van het vijftigtal tandartsen over het geheele land verspreid om hun speciale kennen en kunnen geheel belangeloos ten dienste te stellen van de militairen op zeer waardeerende wijze door den Generaal-majoor, inspecteur van den Geneeskundigen Dienst is aanvaard, terwijl de Geneesk. Dienst zich direct beijverd heeft de meest practische regeling te treffen om van die diensten gebruik te maken.

Hoogachtend, Uw dw.

A. L. J. C. VAN HASSELT,

Vice-voorzitter der Nederl. Maatsch. tot
Bevordering der Tandheelkunst.

DEN HAAG, 31 Augustus.

Discussie gesloten. -- RED. (Nieuwe Courant)
